

PRILOGA

ZVONČKU

IVO TROŠT:

Kratka molitev.

Povest iz južnih krajev.

o je bil kapetan Majič na dopustu, je pripovedoval otrokom pod hruško na vrtu dogodke, ki jih je sam doživel in tudi slišal od drugih pomorščakov. Nekoč je zazvonilo v dolini po vaseh po dne. Kakor angelski pozdrav so se oglašali zvonovi na različnih krajih, pojoči vsi isto pesem, ki se je zivala v mogočen odmev — hvalo stvarniku.

Kapetan je nehal pripovedovati, otroci niso silili vanj, naj nadaljuje. Veličastna, praznična tišina je zavladovala v mali družbi. Vsa srca so čutila svečani trenutek, ko se mora duh za hip dvigniti od pozemskih nadlog v jasne višave k solncu večne pravice in resnice.

Odmolili so, in kapetanu je bila všeč zbranost mladih drobljančkov ob slovesnem trenutku. Domislil se je takoj dogodbe, ki jo je povedal vdanim poslušalčkom:

„Naša fregata je nadaljevala znanstveno potovanje na Karolinskih otokih v Tihem morju. Določen je bil že odhod mimo otoka Guineje v Avstralijo. Oglasili smo se še na postaji katoliških misionarjev, da jim še slednjič izročimo pozdrave iz daljne evropske domovine in želimo mnogo uspehov med divjimi in napol divjimi Malajci. Voditelj misijske postaje nam pokaže človeka, ki je na prvi pogled kazal, da je rojen v Evropi, sicer pa popolnoma divji. V slabo izgovarjanih španskih besedah je ponavljal samo: „Bog — je rešil, Bog — še — reši.“ To je bila njegova kratka molitev in obenem grozna dogodba njegovega življenja.

Prosili smo misionarja, naj nam izroči divjaka. Mogoče, da ga rešijo v kakem zavodu za umobolne. Z znamenji smo mu hoteli povedati, da pojde z nami v druge kraje. Vprašali smo ga, če je zadovoljen, da ga odpeljemo.

Ni se mnogo zmenil za to. Debelo nas je gledal in večkrat pokazal proti jugu, kjer rasto palme in kokosovi orehi, ter kazal z znamenji, da mu nekdo pokrade in poje te sadove.

To nam je pojasnil voditelj postaje in tudi povedal, po kako čudnem slučaju je našel tega čudaka. Pred odhodom nam je še pokazal knjigo, ki jo je več kot osemindvajsetletni čudak častil skoro kakor Boga. Skočil je k misionarju, mu jo potegnil iz rok, stisnil k sebi, odprl in začel listati, da bi bral iz nje. Dolgo jo je prebiral, potem pa zaprl, se prijel za glavo in zatulil tako žalostno, da so se nam vsem krčila srca. Pokazal nam je potem z roko, da je sicer znal brati, pa je pozabil. Zopet je ponavljal svojo kratko molitev: „Bog — je — rešil, Bog — še — reši.“

Ker smo bili namenjeni v južno avstralsko mesto Melbourne, smo obljubili misionarjem, da tam izročimo čudaka kakemu zavodu, kjer ga bodo izkušali poboljšati: iz napol živali bodo napravili človeka, če ga je še kaj ostalo v njegovi koži.

Obljubiti smo morali misionarjem, da bomo zanesljivo in vse poročali, kar se bo zgodilo s čudakom. Zanj se je zavzel tudi naš fregatni zdravnik, ki nas je zagotovil, da začne takoj, ko odrinemo, s tem živalskim človekom svoja opazovanja in poizkuse.

Prav malo je izvedel sicer skrbni opazovalec med potjo v Avstralijo, najsi smo vozili celih šest tednov. Čudak je jedel, kar smo mu dali, pil samo vodo, spal, kjerkoli se mu je zadremalo. Umival se ni, tudi briti se ni pustil. Za vse druge telesne potrebe je pa imel prav toliko smisla in skrbi kakor dveletno dete. Celo obleka mu je bila preveč. Najrajši bi bil skakal kar nag po ladji.

Ker so bile besede, ki jih je izgovarjal v kratki molitvi, španske in je bila tudi knjiga, ki jo je čuval kot dragocen zaklad, zbirka španskih narodnih pesmi, smo ga začeli ogovarjati v španskem jeziku, kolikor smo namreč umeli tega jezika. Naš tolmač za španščino se je najbolj bavil s čudakom. Čital mu je iz zbirke španske pesmi, a vselej tako, da je živalski človek sam držal knjigo v roki, ako je bila slučajno obrnjena narobe, je ni smel popraviti, za ves svet bi je ne dobil iz rok. Videli smo pa vsi, da čudak rad posluša španske glasove. Ko ga je pa vprašal tolmač, če je umel, kar je slišal, je pokazal z odločnimi kretnjami, da ni umel ničesar.

Na neki strani v zbirki je bilo z lepimi potezami napisano ime Diego C. Vprašali smo ga, če je on napisal to besedo in če je on Diego C. Na oboje je odkimal.

Največkrat je kazal za bananami in kokosovimi orehi, ki mu jih odneso tatovi. Razločno je pokazal, da so ti tatovi opice.

V Melbourneu smo ga izročili v bolnico.

Zaradi spretnega vodstva zdravnika dušeslovca je začel čudak pomalem umevati španski govor. Da, še prej nego smo ostavili mesto, je govoril počasi tudi sam, toda le najnavadnejše stvari kakor otrok, ki se komaj uči črkovati posamezne zloge. Zdravnik se je čudil, kam je izginil temu človeku spomin. O tem ni niti mislil, da bi poznal ta človek kako drugo

čuvstvo nego lakoto in žejo. O pravičnosti, usmiljenju, o čutu za lepoto — nikakega sledu. Celo svojo kratko molitev je blebetal brez smisla kakor papiga.

Pustili smo ga spretnosti skrbi umnega zdravnika, ki je pozneje poročal za nami v Trst in Pulj, ko smo dospeli v domovino, ves napredek z nekdanj popolno izgubljenim gojencem. Enako je pošiljal sama razveseljiva poročila z našim posredovanjem tudi misionski postaji na Karolinske otoke v Tihem morju.

Čudaka je še vedno mikala knjiga z narodnimi pesmimi. Zdravnik je spoznal, da mu gotovo ustreže, ako ga nauči čitanja. Pozvali so učitelja, in takoj sta začela. Prav marljiv je bil veliki učenec. V par tednih je že veselo skakal kakor otrok s knjigo v roki in ponavljal ter se naizust učil narodnih pesmi. Vedno rajši in vedno bolj gladko jih je znal. Nekoč se pa ustavi sredi sobe, ploskne z rokami: „To sem že znal — kdaj? Znal prej — prej — kdaj?“ Zablebetal je vnovič kakor iz navade svojo kratko molitev in se prestrašil: „Moj Bog! Ali sem res jaz tisti, ki govori te besede? O, kako dolga je bila nekdanj ta molitev!“ Začel je dolgo zahvalo za rešitev in prošnjo do Boga, naj ga povede zopet v človeško družbo. Prav srčna, iz otroške duše kipeča je bila ta molitev.

Velikemu otroku se je začel vračati spomin. Z molitvico se je spominjal tudi vseh okolščin, kdaj in kako se jo je učil, kaj se je godilo prej in kako mu je bilo pozneje do tistega časa, ko je mrak objel njegovo dušo in tema nezavesti njegovo srce.

Še je kdaj zablebetal kratko molitev in se zjokal. Povpraševal je ljudi, kako se je zgodilo, da je došel sem, kje in kaj nameravajo z njim. Dolga je povest njegovega življenja in žalostna.

Rojen je bil v Barceloni na Španskem. Rad bi bil šel že zarana v mladosti na morje, a moral je ostati v mestu in skrbeti za bolno mater. Kot trgovski sodruđnik je moral dati materi slehrni zaslužek ter brez nade v boljšo bodočnost delati od zore do mraka kakor črna živina za slabo hrano in malo plačo. Ko mu je bilo 16 let, mu umre mamica. Takoj se je šel ponujati na veliko trgovsko ladjo za kuharja. Odpluti je imela v Indijo in na avstralske otoke. Sprejeli so ga samo za kuharskega pomočnika. Sedaj je menil mladi Diego C., da je najmanj že na pol pota do sreče. Joj, tuji kraji, bogastvo jutrovih dežel, njih lepota in čudovitost, to ga je vabilo z vso silo iz domovine. Človek obogati tam, kjer je bogastvo doma, ne pa tam, kjer stradajo krompirja. Tega se je držal Diego C. in si v mislih že slikal podobo imovitega trgovca in meščana, čigar ladje vozijo odpovsod bogastvo, mu ga množe in povečujejejo njegovo ime, njegovo podjetnost.

Trgovska ladja „Castilia“, ki je bil na nji uslužben Diego, se je razbila blizu Karolinskih otokov. Blago so pometali v morje, ljudje so se rešili le s težavo in ne vsi. Mnogo jih je utonilo. Med te so šteli tudi mladega Diega, zakaj nihče izmed rešenih se ni spominjal, da bi bil kje videl dečka po tisti nesreči.

Ko se je „Castilia“ že pogrezala v morsko globino, je vsakdo gledal, da se reši ali si vsaj podaljša življenje, dokler ga ne požro valovi ali ne zasije nenadoma pomoč. Človek upa do zadnjega diha. Diego je ostal na ladji in kapetan „Gastilie“ je ostal. Vsi drugi so se stlačili v rešilne čolne, da si otmo golo življenje. Za dečka ni bilo prostora. Tedaj mu pokaže kapetan veliko in močuo desko, ki jo je valovje odtrgalo od strehe na ladji.

Ponudil mu je celo vrvo, da se priveže na njo. Izročil se je divjajočim valovom. „Castilia“ je izginila pod vodo in kapetan z njo. Tudi čolnov ni videl nikjer. Diego je onesveščen ostal na rešilni deski.

Zjutraj se je prebudil na bregu malega otoka. Ker je bilo ob kraju morje plitvo, je lahko došel na suho. Tedaj je pokleknil in zahvalil Boga za srečno rešitev z gorečo prošnjo, naj ga dobrohotno nebo podpira še nadalje, da pride med omikane ljudi. Knjigo je skrbno vzel s seboj, edino

stvar, ki jo je otel iz valov. Šel je gledat neznano domovino. Morje je bilo mirno, dan pa jasen in svetel. Povsod vse prazno, nikjer žive duše. Po palmah in terebintah so se podile opice, jedle sadje in njemu metale v pozdrav — pečke. Zaklical je ogorčeno, a glas je zamrl kar njemu na ustnicah. Klical je na pomoč nebo in vse svetnike — zaman. Zajoče kakor tedaj, ko mu je umrla mati. Nič odmeva. Tedaj čuti, da je lačen. Moral je za opicami na drevo po sad, da je jedel. Bližala se je noč, kje je prenočišče? Knjigo pod glavo, nebo nad seboj — jasno, zvezdnato nebo. Kaj pa, če bi ga prebudila zverina — lev, tiger? Priporočil se je angelu varhu in zopet ponovil molitvico z zahvalo in prošnjo za rešitev. Zaspal je mirno. Toda naslednji dan je bil zopet lačen. Splezal je na najvišji vrh otočiča in gledal, kje uzre rešilno ladjo — nič. Jedel je sadje in se podil za opicami, hodil gledat, odkod pride rešitev, spal v skalnatem podmolu, se privadil slednjič samoti, pozabil celo molitvico za rešitev, ki jo je le okrajšano ponavljal večkrat na dan. Da bi ne zabil govorjenja, je čital slehrni dan narodne pesmi in se plašil v tej samoti celo lastnega glasu.

Neki dan pridejo rjavi Malajci v čolnih, podobnih jaslim, nabirat na otočič kokosovih orehov. Skril se jim je med skalovje. Ko so pa zavohali njegovo bivališče, so šli za sledom in bi ga ujeli, da ni skočil v morje in plaval daleč od brega. Divjaki so mu vzeli knjigo, edino tovarišico v samoti. Poslej ni več čital narodnih pesmi, ker jih ni imel. Tudi se je bal divjakov, ki bi ga gotovo spekli in pojedli, ko bi ga dobili. Začeli so se strašni dnevi žalosti in obupa. Ponavljal je samo iz navade kratko molitev, da čuje samega sebe, zakaj zdelo se mu je, da mora umreti. Računal je, da biva že tri mesece na tem nesrečnem kraju. A minila so leta, dolga leta.

Obleka je počasi razpadla z njega. Lasje so mu zrasi na pleča. Hodil je bos in posnemal opice v plezanju. Govoril ni več. Ako so ga oponašale opice, gugaje se na vejah, jih je oponašal tudi on. Podil se je z njimi in za njimi, zakaj škoda, ki so mu 'jo delale na sadju, ni bila majhna; ako mu nestane živeža, mora umreti. Kaj je glad, je izkusil že večkrat. Divjaki so prihajali vedno vsako leto po sadje, a tem se je skril; ako so ga zasledovali, je skočil v morje in plaval pod vodo daleč od brega.

Slednjič se ni bal niti divjakov več. Splezal je za opicami na drevesa in se spakoval z njimi ter kazal divjakom osle — sam divjak med opicami.

Njegovo knjigo narodnih pesmi je vzel tisto leto poglavar Malajcev in jo nesel pokazat domačemu čarovniku, da mu pove, kakšne čarovnije se lahko doseže z njo. Čarovnik pa ni vedel nič drugega nego to, da imajo take reči beli možje jako v čisljih. Poglavar jo je zato nesel ponujat na prodaj misionarjem. Po večih letih se mu je šele posrečilo, da je spravil svoj zaklad na pravo mesto. Moral je celo pokazati, kje jo je dobil.

Dva misionarja sta ga spremljala na otočič in knjigo sta vzela s seboj. Menila sta, da dobita vsaj kosti kakega ponesrečenega Evropejca na otoku. Opazili so pa samo med opicami v gozdu človeku podobno opico, ki je zagledala knjigo, se dala ujeti in šla z misionarji, ponavljajoča kratko molitev

— edine besede, ki so ubogemu Diegu še ostale od vse evropske dedščine. Misionarji so ga dali nam v njegovo veliko srečo.“

Kapetan Majič je končal: „Diego je ostal v Avstraliji. V Melbourneu je danes imovit trgovec. Nedavno mi je sam pisal. Vesel je in zadovoljen. Knjigo, ki ga je rešila, še hrani in kratko molitev še zna.“

Zamišljeni so se razšli otroci izpod hruške na vrtu, mirno in dostojanstven je stopal za njimi kapetan Majič, njih mnogo izkušeni rojak.

Daj mi!

*Daj mi, vesna, le en žarek
solnca svojega,
daj z življenja eno iskro
v srce moje ga!*

*Ko odideš, hlad bo legel
na moj vrtec mali,
cveti drobni pa po tebi
bodo žalovali.*

*Ali jaz bi cvetke k srcu
v naročaj si vzela,
s tvojega življenja iskro
bi jih ljubeznivo grela!*

Fr. Kolednik.

Sirota.

*Vijolica draga, nikar se ne boj,
pred mano otrokom nikar ne trepeči,
dovoli, da tukaj zasnivam s teboj
kot nekaj sem snival ob mami ljubeči!*

*Glej, mame več nimam, nikogar mi ni,
da z njim o pomladi, radosti se menim...
Tu božje oko je — ljubezen živi —
in dom moj kot tebi pod varstvom je njenim.*

*Vijolica draga, nikar se ne boj
sirote, brez src me ljubečih otroka,
saj isti kot tebi i oče je moj —
oba bi njegova naj čuvala roka!*

Fr. Kolednik.

